

Taalstadia*

Stadium 1: De gewenningsfase

In dit stadium leert het kind wennen aan de (Nederlandse) school en aan de klanken van onze taal.

In dit stadium moet een kind de kans krijgen om zich veilig en beschermd te voelen, zodat het kan openstaan voor alles wat op hem of haar afkomt. De volgende signalen geven aan dat het kind gaat wennen aan de school:

Signalen voor aangepast gedrag:

- Kijkt met belangstelling naar wat andere kinderen doen;
- Gezichtsuitdrukking verraadt, dat het met anderen meeleeft;
- Doet, wat andere kinderen doen, eventueel nog op zichzelf;
- Praat in zichzelf in eerste taal ter begeleiding van activiteiten;
- Accepteert routines en regels van de groep, volgt voorbeeld van andere kinderen op, bijvoorbeeld bij opruimen, naar buiten gaan, etc.

Signalen voor ontvankelijkheid voor tweede taal:

- Gebruikt gebaren tegen de leerkracht;
- Begint te reageren op eenvoudige aanwijzingen in het Nederlands: "Kom eens hier", "Ga eens zitten".
- Zegt dingen na, als "Hallo", "Dank je wel";
- Begint "nee" te zeggen om zich te verweren.

Stadium 2: De redzaamheidsfase

Van passief luisteraar wordt het kind nu iemand die zelf ook contacten wil kunnen leggen.

Het kind heeft nu taal nodig om zichzelf te redden in de situatie van de groep. Het moet kunnen vragen om dingen die het nodig heeft. Het moet weten, hoe je via taal aandacht van anderen kunt krijgen. Voor al deze doeleinden zal het kind een minimum aan woordenschat en taalvormen moeten hebben.

Signalen voor zelfredzaamheidsstaal:

- Kan mensen en dingen om hem heen benoemen;
- Vraagt om namen van dingen en mensen als die het niet weet;
- Maakt behoeften door middel van taal kenbaar;
- Gebruikt ook taal om zich te beschermen en te verdedigen;
- Kan eenvoudige beschrijvingen in concrete situaties geven.



Stadium 3: De omgangstaalfase

"Je kunnen redden" is wat anders dan "kunnen meedoen en meespelen".

Meedoen vraagt, dat het kind zelf een bijdrage kan leveren tot het gebeuren en het gesprek daarover. Daarvoor moet je kunnen inspelen op de situatie en kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen in de spel- of leersituatie.

Signaal voor omgangstaal:

- Kan activiteiten van zichzelf en anderen benoemen;
- Kan activiteiten van andere kinderen sturen en reageren op aanwijzingen van andere kinderen;
- Kan voorkeur en afkeur uitdrukken;
- Kan vooruitlopen op eigen of andermans handelingen;
- Kan praten over dingen die in het onmiddellijke verleden gebeurd zijn.

Aan het eind van stadium 3 is het kind meestal zover dat het redelijk mee kan doen aan allerlei doe-activiteiten in de groep.

Stadium 4: De leertaalperiode

Het Nederlands dat het meertalige kind nu verworven heeft is van een bepaalde soort. Het is de taal die vooral geschikt is voor het deelnemen aan omgangssituaties in het dagelijks leven.

Deze taal is niet hetzelfde als de taal die gebruikt wordt voor het afstand nemen van de concreetheid, voor het praten over dingen uit het verleden of de toekomst, voor redeneren, voorspellen en voorstellen.

Voor deze functies is speciale taal nodig.

Signalen voor leertaal:

- Kan hoeveelheidsaspecten in situaties beschrijven;
- Kan kwalitatieve aspecten, o.a. kleuren, in situaties beschrijven;
- Kan vergelijkingen onder woorden brengen;
- Kan volgorde in een procesverloop beschrijven;
- Kan oorzaak-gevolgrelaties onder woorden brengen;
- Kan gebeurtenissen in de toekomst onder woorden brengen.

Aan het einde van stadium 4 zullen ook de vormaspecten van de taal verder ontwikkeld zijn. De taal van de tweede-taalverwerver zal nu veel meer lijken op Standaard-Nederlands, hoewel er nog veel afwijkingen zullen bestaan.

Dit ontwikkelingsperspectief/ overdrachtsdocument is ontwikkeld door de Internationale Taalklas Haarlem. Je mag hier items uit gebruiken, het inzetten voor inspiratie. We verwachten wel dat je dit als bron vermeld. We willen hiermee stimuleren dat iedereen z'n materialen deelt.